

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ

30

חיי שרה (תשי"א) כ"ד
הערה: לרעיון העיקרי של פרקנו עיין גליון חיי שרה תש"ה שאלה א', לחלקו הראשון של פרקנו עיין גליונות חיי שרה תש"ו שאלה א', תש"ח, שאלות א', ב', ג'.

א. שאלות כלליות:
1. בראשית רבה ט': אמר ר' אחא יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בניים. פרשתו של אליעזר - שנים ושלושה דפים הוא אומר ושונה. והט"ו מגופי תורה ואין דמו מטמא כבשרו אלא מריבוי המקרא. (כלומר: לומדים שדמו מטמא מה"א יתירה של "וזה לכם הטמא בשרץ" (ויקרא י"א כ"ט) רש"י מ"ב ד"ה ואבא היום החל מן "אמר רבי אחא".
על דברי חז"ל אלה הקשה בעל עקדת יצחק: יש להקשות בכפל פרשת אליעזר בכתוב, שהרי היה יכול להוסיף מקצת ועולה כמנהג ומה יוסיף ומה טובן שאמרו חז"ל "יפה שיחתן של עבדי בתי אבות...".
וכן מקשה אברבנאל: למה נכתב ספור אליעזר כפול בספרו אותו לבתואל ולבן, מה תועלת בהכפול, והיה די שיאמר: "ויספר העבד את כל אשר צוהו אדוניו וכל אשר קרהו עם רבקה" - לא יותר מזה?
ענה לקושייתם והסבר למה כוננו חז"ל באמרתם "יפה שיחתן...".

2. ס"ו ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה. בראשית רבה: א"ר אלעזר: כלליה של תורה מרובין מפרטיה, שאילו בא לכתוב - שנים ושלושה דפים היה כותב.
1. הסבר את המלים המסומנות בקו.
2. הסבר, למה כתבה התורה כאן בכללות ולא בפרטיה, והוא ההפך ממה שעשתה לעיל בפסוקים ל"ד - מ"ז.
והשווה אותה תופעה גם בפרק מ"א ח' "מ"א י"ז - כ"ד.

ב. נ"ז נקרא לנערה ונשאלה את פיה רש"י ד"ה ונשאלה את פיה רשב"ם "נקרא לנערה; נ"ח ד"ה ותאמר אלך; ספורנו ונשאלה את פיה רד"ק "ונשאלה את פיה: נשאלה מה תאמר: אם תרצה ללכת מעתה, כי מן הנראה שעל הנשואים שאלוה כשאמרו: הנה רבקה לפניך קח ולך, כי אין משיאין את האשה שלא מדעתה. ואמרו חז"ל (קדושין י"א) "אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה, עד שתגדל ותאמר: פלוני אני רצונה."
שד"ל: ד"ה ונשאלה את פיה: לא יתכן שיאילו אותה אם רצונה להנשא ליצחק, אחר שכבר אמרו (פסוק נ'): "מה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב, הנה רבקה לפניך קח ולך...". גם נראה שלא היה מנהג הקדמונים לשאול את פיה בנייהם ובנותיהם בענין זה, אלא האבות היו משיאין את הבנים מדעת עצמם, וכמו שאנו רואים ביצחק שלקח לו עבדו אשה שלא מדעתו. אלא הטעם (כדברי הרשב"ם): התלכי עתה מיד עם האיש הזה או תחפצי להתעכב וללכת אחר זמן עם אחרים.
1. מה הנוגד העקרוני בין רד"ק לשד"ל?
2. גסה להכריע ביניהם לאור פרקנו ולאור מקומות אחרים בתנ"ך!
3. במה שונה רש"י מכל שאר המפרשים הנ"ל?
4. לדברי חז"ל המובאים ברש"י הנ"ל מקשה אברבנאל: איך כתב רש"י: מכאן שאין משיאין את האשה אלא מדעתה, והלא כבר אמרו: "הנה רבקה לפניך קח ולך", וכבר נתן העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים לרבקה ומגדנות לאחיה ואמה...?
נסה לישב את דברי רש"י!

ג. שאלות ודיוקים ברש"י:
1xx) ה' ד"ה ונקית משבועתי מקשה בעל דברי דוד: קשה, הא אח"כ (מ"ט) על "ואפנה על ימין או על שמאל" פרש רש"י: בנות ישמעאל או בנות לוט" ולא זכר עוד אשכול וממרא? ומניין לו שדוקא מאלה יקח? נסה לישב דברי רש"י!

2x) כ"ס ד"ה וירץ (א) מה קשה לו? (ב) למה כופל רש"י את שאלתו "למה רץ ועל מה רץ?"

השאלות המסומנות ב-x קשות והמסומנות ב-xx קשות ביותר, בחר במתאים להן. תשובות וגם שאלות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ, קמחני ירושלים. 4346
10123